

POLÍTICA D'INTEGRITAT CIENTÍFICA I BONES PRÀCTIQUES EN INVESTIGACIÓ A LA UNIVERSITAT POLITÈCNICA DE VALÈNCIA

(Aprovada pel Consell de Govern en la sessió de 9 de novembre de 2012)

Preàmbul

La ciència i el coneixement científic són claus per al progrés material i intel·lectual, per a la qualitat de vida de les persones, i per a la construcció d'una societat justa i pacífica. Són aquests fins els que hi donen legitimitat i valor. En la ciència, com tota activitat humana, els fins i els mitjans han d'estar en coherència amb el valor intrínsec de l'ésser humà i la dignitat de la persona, i és d'aquest respecte a la dignitat humana d'on emanen els principis ètics bàsics de la pràctica científica.

De la mateixa manera que la bona praxi científica ha de respectar uns criteris procedimentals i un mètode clar, ha de respectar escrupolosament cinc principis ètics bàsics: (1) el reconeixement de l'ésser humà com a subjecte lliure i autònom d'investigació; (2) el respecte a la dignitat de l'ésser humà i la no manipulació de la voluntat personal; (3) l'assumpció de responsabilitats per les conseqüències derivades de la investigació, unes conseqüències que també s'apliquen a tots els éssers vius i les generacions futures; (4) el reconeixement que no s'ha de promoure investigacions la finalitat principal de les quals és atemptar contra la dignitat i la integritat de l'ésser humà, o justificar actes de racisme, terrorisme o d'extermini d'altres persones, i, finalment (5) la transparència i rendició de comptes en l'activitat científica. Al llarg de la història, hem après que quan aquests principis s'han ignorat, la ciència i

POLÍTICA DE INTEGRIDAD CIENTÍFICA Y BUENAS PRÁCTICAS EN INVESTIGACIÓN EN LA UNIVERSITAT POLITÈCNICA DE VALÈNCIA

(Aprobada por el Consejo de Gobierno en su sesión de 9 de noviembre de 2012)

Preámbulo

La ciencia y el conocimiento científico son claves para el progreso material e intelectual, para la calidad de vida de las personas, y para la construcción de una sociedad justa y pacífica. Son estos fines los que le dan legitimidad y valor. En la ciencia, como toda actividad humana, los fines y los medios tienen que estar en coherencia con el valor intrínseco del ser humano y la dignidad de la persona; y es de este respeto a la dignidad humana de donde emanen los principios éticos básicos de la práctica científica.

De la misma forma que la "buena praxi científica" tiene que respetar unos criterios procedimentales y un método claro, debe respetar escrupulosamente cinco principios éticos básicos: (1) el reconocimiento del ser humano como sujeto libre y autónomo de investigación; (2) el respeto a la dignidad del ser humano y la no manipulación de la voluntad personal; (3) la asunción de responsabilidades por las consecuencias derivadas de la investigación; unas consecuencias que también aplican a todos los seres vivos y a las generaciones futuras; (4) el reconocimiento de que no se debe promover investigaciones cuyo fin principal sea atentar contra la dignidad y la integridad de ser humano, o justificar actos de racismo, terrorismo o de exterminio de otras personas; y, finalmente (5) la transparencia y rendición de cuentas en la actividad científica. A lo largo de la historia, hemos aprendido que cuan-

la pràctica científica han sigut còmplices de la destrucció, la violència, el patiment humà i la injustícia.

La Universitat Politècnica de València, com a institució investigadora rellevant, i seguint l'esperit recollit en els seus Estatuts, es compromet amb la creació, el desenvolupament i la transmissió crítica de la ciència, l'art i la cultura. Aquest compromís es manifesta en l'esforç per promoure el respecte als principis ètics en la pràctica científica i en la cultura acadèmica. Una concreció d'aquest esforç són les Directrius per a la bona pràctica científica, que ací desenvolupem.

Aquest acord té per objectiu oferir un conjunt de pautes, orientacions, recomanacions i compromisos per a la bona pràctica científica a la Universitat Politècnica de València.

I. Mala pràctica científica

S'entén per mala pràctica científica la fabricació, la falsificació o el plagi en la proposta, realització o revisió d'investigacions o en la publicació dels seus resultats.

També l'alteració dels fins de la investigació i la manipulació de la voluntat d'altres persones, objectes d'investigació i/o col·laboradors són atemptats greus contra la integritat científica i la bona praxi en investigació.

Es considera mala pràctica científica la que es comet intencionalment, amb coneixement i imprudentment. Entre les males pràctiques no s'inclouen els errors honestos i les diferències d'opinió.

II. Conductes no acceptables

Són les que repeteixen o s'assemblen a alguns dels comportaments rebutjables que s'enuncien tot seguit:

1. Inventar, falsificar o manipular dades i resultats.
2. Apropiar-se els resultats, els mètodes, el material o les idees d'altres col·legues, col·laboradors i becaris.
3. Presentar tendenciosament dades i resultats d'investigació.
4. No informar sobre l'alteració de mètodes i processos d'investigació sobre el pla inicial.
5. Ocultar o distorsionar els objectius de la investigació.
6. Ocultar o mentir sobre les fonts de finançament d'un projecte o activitat d'investigació.
7. Ambigüitat i manca de rigor intencionada per a amagar detalls de la investigació.
8. No respectar els criteris de rigor científic en l'avaluació de treballs d'altres col·legues per motius personals, econòmics o de prestigi.
9. Signar i reconèixer com a propis treballs d'investigació en què no s'ha realitzat una aportació científica específica rellevant.
10. No respectar la confidencialitat i privacitat d'informació.

do estos principios han sido ignorados, la ciencia y la práctica científica han sido cómplices de la destrucción, la violencia, el sufrimiento humano, y la injusticia.

La Universitat Politècnica de Valencia como institución investigadora relevante y siguiendo el espíritu recogido en sus Estatutos, se compromete con la creación, desarrollo y transmisión crítica de la ciencia, el arte y la cultura. Este compromiso se manifiesta en el esfuerzo por promover el respeto a los principios éticos en la práctica científica y en la cultura académica. Una concreción de ese esfuerzo son las "Directrices para la buena práctica científica" que aquí desarrollamos.

Este acuerdo tiene por objetivo ofrecer un conjunto de pautas, orientaciones, recomendaciones y compromisos para la buena práctica científica en la Universitat Politècnica de València.

I. Mala práctica científica

Se entiende por mala práctica científica la fabricación, falsificación o plagio en la propuesta, realización o revisión de investigaciones o en la publicación de sus resultados.

También la alteración de los fines de la investigación y la manipulación de la voluntad de otras personas, objetos de investigación y/o colaboradores, son atentados graves contra la integridad científica y la buena praxis en investigación.

Se considera mala práctica científica aquella que es cometida intencionalmente, con conocimiento e imprudentemente. Entre las malas prácticas no se incluye los errores honestos y las diferencias de opinión.

II. Conductas no aceptables

Son aquellas que repiten o se asemejan a algunos de los comportamientos rechazables que se enuncian a continuación:

1. La invención, falsificación o manipulación de datos y resultados.
2. La apropiación de resultados, métodos, material o ideas de otros colegas, colaboradores y becarios.
3. La presentación tendenciosa de datos y resultados de investigación.
4. No informar de la alteración de métodos y procesos de investigación sobre el plan inicial.
5. Ocultar o distorsionar los objetivos de la investigación.
6. Ocultar o mentir sobre las fuentes de financiación de un proyecto o actividad de investigación.
7. Ambigüedad y falta de rigor intencionada para ocultar detalles de la investigación.
8. No respetar los criterios de rigor científico en la evaluación de trabajos de otros colegas por motivos personales, económicos o de prestigio.
9. Firmar y reconocer como propios trabajos de investigación en los que no se ha realizado una aportación científica específica relevante.
10. No respetar la confidencialidad y privacidad de información.

11. No respectar la normativa internacional ni els criteris ètics en la investigació amb éssers vius, en especial violar el principi d'autonomia de les persones objecte d'investigació.
12. No respectar les directrius internacionals ni els principis bàsics de seguretat en investigació establits en la comunitat científica de l'àrea de coneixement.
13. Usar ineficientment i poc rigorosament els recursos econòmics i materials per a la investigació.
14. Alterar el judici crític i l'avaluació científica per interessos econòmics, materials o d'un altre tipus.
15. Incomplir la lletra o l'esperit de la llei en les àrees d'investigació en què hi ha legislació nacional o internacional.

III. Recomanacions

Per al foment de la integritat científica és necessari que els investigadors reflexionen i siguen conscients de les implicacions ètiques del seu treball, actuen amb bona fe i disposen de criteris i orientacions per a gestionar situacions ambigües i/o difícils.

Algunes de les recomanacions concretes que poden ser d'utilitat són les següents:

1. Informar i consultar col·legues i experts en cas de dubte sobre processos, mètodes, dades o resultats d'investigació.
2. Practicar el dubte metòdic, la justificació d'hipòtesis, el rigor conceptual i la independència de judici en tota activitat científica.
3. Presentar sempre explícitament els dubtes, les crítiques o les qüestions obertes que s'han plantejat durant la investigació.
4. Fer sempre pública les fonts de finançament de la investigació.
5. Abstenir-se en l'avaluació de projectes o treballs d'investigació per als quals no es considera prou capacitat, en què es té interès econòmic, material, o d'un altre tipus, o amb l'autor del qual té una relació familiar pròxima o d'amistat o enemistat manifesta.
6. Presentar els resultats de la investigació de forma completa, ordenada i veraç.
7. Utilitzar els recursos materials i econòmics amb rigor, eficiència i sempre per als fins del projecte.
8. Informar amb claredat, precisió i plenament les persones objecte d'investigació.
9. Exercir el dret a la coautoría exclusivament en treballs i articles en què s'ha realitzat una aportació científica específica i rellevant, que es pot referir al plantejament i disseny del treball, a la realització d'experiments, l'adquisició de dades o a la seua anàlisi i interpretació, l'escriptura o revisió crítica de les versions inicials de l'article i l'aprovació final de la versió definitiva per a publicar. La circumstància derivada de posicions de jerarquia acadèmica o d'un altre tipus, l'obtenció de finançament,

11. No respetar la normativa internacional ni los criterios éticos en la investigación con seres vivos; en especial violar el principio de autonomía de las personas objeto de investigación.
12. No respetar las directrices internacionales ni los principios básicos de seguridad en investigación establecidos en la comunidad científica del área de conocimiento.
13. Uso ineficiente y poco riguroso de los recursos económicos y materiales para la investigación.
14. Alteración del juicio crítico y evaluación científica por intereses económicos, materiales o de otro tipo.
15. Incumplimiento de la letra o el espíritu de la ley en las áreas de investigación en las que exista legislación nacional o internacional.

III. Recomendaciones

Para el fomento de la integridad científica es necesario que los investigadores reflexionen y sean conscientes de las implicaciones éticas de su trabajo, actúen con buena fe, y dispongan de criterios y orientaciones para gestionar situaciones ambiguas y/o difíciles.

Algunas de las recomendaciones concretas que pueden ser de utilidad son las siguientes:

1. Informar y consultar a colegas y expertos en caso de duda sobre procesos, métodos, datos o resultados de investigación.
2. Practicar la duda metódica, la justificación de hipótesis, el rigor conceptual y la independencia de juicio en toda actividad científica.
3. Presentar siempre explícitamente las dudas, críticas o cuestiones abiertas que se hayan planteado durante la investigación.
4. Hacer siempre pública las fuentes de financiación de la investigación.
5. Abstenerse en la evaluación de proyectos o trabajos de investigación para los que no se considere suficientemente capacitado; en los que se tenga interés económico, material, o de otro tipo; o con cuyo autor tenga una relación familiar próxima o de amistad o enemistad manifiesta.
6. Presentar los resultados de la investigación de forma completa, ordenada y veraz.
7. Utilizar los recursos materiales y económicos con rigor, eficiencia y siempre para los fines del proyecto.
8. Informar con claridad, precisión y plenamente a las personas objeto de investigación.
9. Ejercer el derecho a la coautoría exclusivamente en trabajos y artículos en los que se haya realizado una aportación científica específica y relevante, que puede estar referida al planteamiento y diseño del trabajo, a la realización de experimentos, la adquisición de datos o su análisis e interpretación, la escritura o revisión crítica de las versiones iniciales del artículo y la aprobación final de la versión definitiva para publicación. La circunstancia derivada de posiciones de jerarquía académica o de otro

la mera recol·lecció de dades o la supervisió general del grup de recerca, per si soles, no constitueixen mèrit suficient per a conferir dret a la coautoría d'un treball científic.

10. Exercir la llibertat d'investigació amb responsabilitat i lleialtat a la institució en què es treballa.
11. Denunciar qualsevol pressió o amenaça que es rep o es coneix que atempta contra el rigor i la bona pràctica científica.

En el cas que un investigador es trobe a vegades en situacions especials i complexes, per a la solució de les quals aquestes recomanacions no ofereixen ajuda, en aquest cas es recomana adreçar-se al Comitè d'Ètica de la Investigació de la Universitat.

IV. Mecanismes de gestió i control

Les bones pràctiques científiques que conté aquest acord han de ser conegudes per tots els investigadors de la Universitat mitjançant la difusió d'aquestes i l'adopció de les mesures que es consideren convenientes.

La Universitat promou la conducta responsable dels investigadors mitjançant la formació en ètica de la investigació, la comunicació i difusió dels principis ètics de la investigació i per mitjà de totes les activitats que van encaminades a crear una cultura d'excel·lència investigadora.

La Universitat Politècnica de València garanteix la confidencialitat, en tots els casos, de mala pràctica científica.

El Comitè d'Ètica de la Investigació de la Universitat és l'estructura encarregada de vetlar per la promoció de la integritat científica i la bona pràctica en la investigació, i realitzar les actuacions següents:

1. Establiment d'un canal per a rebre i respondre consultes sobre bones pràctiques científiques.
2. Establiment d'un canal per a informar sobre les possibles males pràctiques científiques, i tractar-les amb confidencialitat i rigor.
3. Elaboració d'un informe anual sobre els possibles casos de males pràctiques científiques. L'informe, que és públic, s'ha de redactar mantenint un respecte escrupolós al dret de la privacitat de les persones i a la confidencialitat de la informació.

V. Incompliments

Quan el Comitè d'Ètica de la Investigació té coneixement d'actuacions per membres de la comunitat universitària que suposen un incompliment d'aquesta Política d'integritat científica i bones pràctiques hi pot realitzar un informe i elevar-lo als òrgans de govern de la Universitat competents perquè es prenguen les mesures pertinents d'acord amb la legislació aplicable.

tipo, la obtención de financiación, la mera recolección de datos o la supervisión general del grupo de investigación, por sí solas, no constituyen mérito suficiente para conferir derecho a la coautoría de un trabajo científico.

10. Ejercer la libertad de investigación con responsabilidad y lealtad a la institución en que se trabaja.
11. Denunciar cualquier presión o amenaza que se reciba o se conozca que atente contra el rigor y la buena práctica científica.

En el caso de que un investigador se encuentre en ocasiones en situaciones especiales y complejas, para cuya solución estas recomendaciones no brinden ayuda, en ese caso se recomienda dirigirse al Comité de Ética de la Investigación de la Universitat.

IV. Mecanismos de gestión y control

Las buenas prácticas científicas contenidas en el presente acuerdo deben ser conocidas por todos los investigadores de la Universitat mediante la difusión de las mismas y la adopción de las medidas que se consideren convenientes.

La Universitat promoverá la conducta responsable de los investigadores mediante la formación en ética de la investigación, la comunicación y difusión de los principios éticos de la investigación y mediante todas aquellas actividades que vayan encaminadas a crear una cultura de excelencia investigadora.

La Universitat Politècnica de València garantizará la confidencialidad, en todos los casos, de mala pràctica científica.

El Comité de Ética de la Investigación de la Universitat es la estructura encargada de velar por la promoción de la integridad científica y la buena práctica en la investigación, realizando las siguientes actuaciones:

1. Establecimiento de un canal para recibir y responder consultas sobre buenas prácticas científicas.
2. Establecimiento de un canal para poner en conocimiento las posibles malas prácticas científicas, tratándolas con confidencialidad y rigor.
3. Elaboración de un informe anual sobre los posibles casos de malas prácticas científicas. El informe, que será público, se redactará manteniendo un escrupuloso respeto al derecho de la privacidad de las personas y a la confidencialidad de la información.

V. Incumplimientos

Quando el Comité de Ética de la Investigación tenga conocimiento de actuaciones por parte de miembros de la comunidad universitaria que supongan un incumplimiento de la presente Política de integridad científica y buenas prácticas podrá realizar un informe al respecto y elevarlo a los órganos de gobierno de la Universitat competentes para que se tomen las medidas pertinentes conforme a la legislación aplicable.

VI. Aprovació i entrada en vigor

Aquesta Política d'integritat científica i bones pràctiques entra en vigor el dia de l'aprovació pel Consell de Govern de la Universitat Politècnica de València.

VI. Aprobación y entrada en vigor

Esta Política de integridad científica y buenas prácticas entrará en vigor el día de su aprobación por parte del Consejo de Gobierno de la Universitat Politècnica de València.